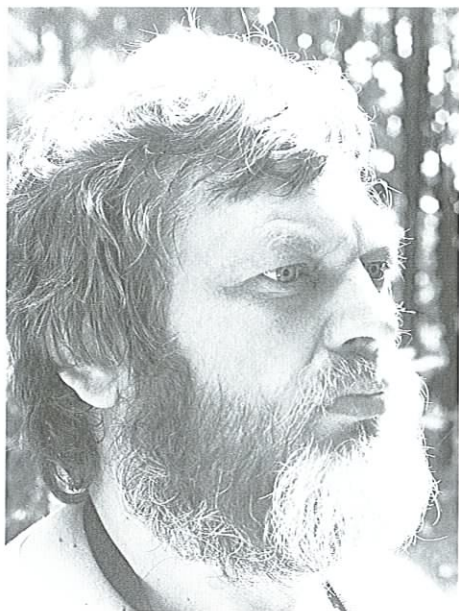

František Řezníček

Narozen 1954 v Palkovicích, žije a pracuje v Ostravě.

Od konce 70. let, kdy se skupinka přátel spojená potřebou čelit alespoň v intimním prostředí a rozměru nepřízní doby rozhodla vydávat samizdatový časopis „Cestovatel“, se stal František Řezníček jeho pravidelným přispěvatelem. Na stole, kde jsme s postupně vyzrávajícím řemeslným fortem skládali a sešivali kousky „Cesfáka“, jak jsme mu důvěrně říkali, se měsíc co měsíc objevovaly Františkovy fotografie. Zvláštní pozornosti se těšily zejména ty z nich, které byly určeny na obálku. Vzpomínám si, jak před každým setkáním, při němž bylo ze strojopisných textů, kreseb, kresbiček a fotek doslova „stloukáno“ nové číslo časopisu, směřovala k Františkovi netrpělivá, leckdy i určitou obavou podbarvená otázka: – Tak co, Franto, máš? – Většinou jsme z Františkových již tehdy bohatým, nikoliv však ještě šedinami prokvetlým plnovousem věnčených úst uslyšeli uspokojivé a nadějeplné: – Mám. – A oddechli jsme si.

František tedy měl a donesl: fotografie krajin, staveb, stromů, hladin řek, měst a lidí. Jakýmsi tajuplným řízením tomu bylo zpravidla tak, že náměty, objekty a celková atmosféra jeho obrázků souzněly velmi harmonicky s povahou příběhů, které se v „Cestovateli“ vyprávěly, že je doplňovaly a vlastním sdělením neopakovatelně dotvářely. Jestliže v psaném slovu šlo vesměs o spontánní vyjadřování dojmů z cest podniknutých mimo reálný čas a prostor, do nesčíslného množství světů vznikajících a zase se ztrácejících jednou v nezměřitelných hlubinách a jindy jen v prchavých záblescích na rozčeřeném povrchu mysli (nikoliv náhodou se „Cestovatel“ v jedné z etap svého vývoje vložil do role „časopisu pro cesty jinak, jinak a odjinud“), přinášely Františkovy fotografie v lyrických a fantazijně experimentálních podobách nebo i docela „syrových“, hmatatelně skutečných záznamech výpovědí, jež svébytně stvrzovala směr, kterým jsme se vydali.

Oblastí, v níž byl a stále je výrazně patrný Františkův hledačský zápal a nekompromisní záměr porozumět zevním a vnitřním faktům, v níž se mnohostranně projevuje jeho schopnost trpělivého pozorování, které zachovává úměrný odstup a současně proměňuje viděné věci a události vlastním pohledem a prožitkem v novou kvalitu, je bezpochyby zpodobování lidských bytostí. Žen a mužů, dětí a starců, ale též situací a podmínek, v nichž se krátkodobě zjevují nebo setrvávají prodlévají, prostředí, kam přirozeně patří nebo v němž se naopak ocitají pouze náhodou, na pozadí, z něhož však vždycky jedinečně vystupují. Tváře, úsměvy, grimasy a masky, více či méně přístupné výrazy, skrývající i odhalující pohyby a gesta, měkkost stínů i ostré hrany světla, postavy a siluety ztělesněné v okamžiku, který vybralo a uchovalo oko fotografa. Minulost a možná i obrysy budoucího děje v jedné chvíli, jež zrcadlí a zároveň jakoby zapouzdřovala osudy Františkových portrétů a dokumentárních záběrů – to všechno ve zvláštní směsici banality a nezvyklých významů vtiskujících výsledku znamení něčeho nevšedního a mimořádného, skutečnou esenci obrazu, stopu po magickém úkonu, jenž odkazuje k něčemu v lidské osobě obecnému a přitom obtížně zachytitelnému. Na toto „něco“ se vlastně bez přerušení – vědomky i nevědomky – tážeme. Nezřídka je zmateně hledáme, aniž bychom obvykle tušili, že je neustále přítomno pod příkrovem každodennosti a zapomnění a že svou září oživuje každého z nás.

Vystavený soubor fotografií Františka Řezníčka je jakousi mozaikou sestavenou ze střípků tohoto odraženého světla, které proniká závojem iluze a ponouká nás k tomu, abychom z mlčení a mlčky, v pokoře a ztišení patřili sami na sebe.

Tomáš Staněk

Pačkovice, 1979, čb. fotografie, 18 x 24 cm